

PRESSEMEDDELELSE fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

ÅRSBERETNINGEN 2009: HØJDEPUNKTER

Kokain og heroin holder det europæiske narkotikamarked i et skruestik

(5.11.2009, LISSABON **MÅ IKKE OFFENTLIGGØRES FØR KL. 10:00 CET (Bruxelles-tid)**) Ifølge Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EMCDDA) er der ikke meget, der tyder på, at brugen af kokain og heroin, som udgør det største narkotikaproblem i Europa, er faldende. Blandingsbrug er ligeledes et stort problem, idet udvalget af tilgængelige stoffer er stigende, og da de forskellige stofindtagelsesmåder bliver stadig mere kompleks⁽¹⁾. Det er dog positivt, at nye data viser et fortsat fald i brugen af hash, især blandt unge. Kommentarerne er offentliggjort i dag i forbindelse med udsendelsen af centrets **Årsberetning for 2009: narkotikasituationen i Europa** i Bruxelles.

Kokain stadig Europas mest populære stimulans – nye stigninger rapporteret

Omkring 13 millioner voksne europæere (15-64 år) har prøvet kokain på et tidspunkt i deres liv. Heraf er 7,5 millioner unge voksne (15-34 år), hvoraf 3 millioner har brugt stoffet inden for det sidste år. Brugen af kokain i **EU** er fortsat koncentreret i de **vestlige EU-lande**, mens forbruget i andre europæiske lande stadig er lavt. I **Danmark, Spanien, Irland, Italien** og **Det Forenede Kongerige**, hvor stoffet er mest udbredt, viser nye undersøgelser, at unge voksnes brug det sidste år er steget fra 3,1 % til 5,5 % (kapitel 5, tabel 8). I de fleste rapporterende lande peger nye data i retning af en stabil eller stigende tendens i de 15-34 åriges forbrug sidste år (figur GPS 14, del i og ii).

I 2007 steg antallet af beslaglæggelser af kokain i Europa til 92 000 (sammenlignet med 84 000 i 2006), selvom den samlede mængde kokain, der blev konfiskeret, faldt til 77 tons (fra 121 tons i 2006). 22 % af dem, der kom i narkotikabehandling for første gang, havde primært problemer med kokain. I 2007 var der ca. 500 dødsfald i forbindelse med kokainmisbrug.

Heroin – tendensen ikke længere faldende

Data offentliggjort i dag underbygger **EMCDDA's** vurdering i sidste års *Årsberetning* om "et stabilt, men ikke længere faldende heroinproblem." Efter et fald i heroinrelaterede problemer fra midten af 1990'erne til begyndelsen af dette årti peger indikatorer for tendenser inden for opioider (nye anmodninger om behandling, dødsfald, beslaglæggelser) stadig i retning af en bekymrende udvikling. "Selvom der på nuværende tidspunkt ikke er nogen tegn på en tilbagevenden til den epidemiske udbredelse i brugen af heroin, som man var vidne til i 1980'erne og 1990'erne, er der stadig betydelige sundhedsmæssige og sociale problemer forbundet med brugen af dette stof," udtaler formanden for **EMCDDA, Marcel Reimen**. "Ethvert tegn på en forværring af situationen giver grund til væsentlig bekymring."

EMCDDA anslår, at der er mellem 1,2 og 1,5 millioner opioidmisbrugere i **EU** og **Norge**, hvoraf hovedparten er heroinmisbrugere. Nye data indikerer også, at der stadig rekrutteres nye heroinmisbrugere, omend i behersket omfang. Ifølge data fra 19 rapporterende lande var det samlede antal nye anmodninger om behandling, hvor heroin var det primære stof, 6 % højere i 2007 end i 2002 (se figur TDI-1, del ii). Og mellem 2006 og 2007 meldte otte lande om, at brugere, der søger behandling for primært heroinbrug, udgør både et stigende antal og en stigende procentdel af alle klienter.

I perioden 1990-2006 blev der hvert år rapporteret om 6 400-8 500 narkotikarelaterede dødsfald i Europa, hvoraf hovedparten var forbundet med brug af opioider (typisk mere end 85 %). Efter en generelt faldende tendens inden

for narkotikarelaterede dødsfald mellem 2000 og 2003 viser nyere data en stigende tendens. I 2007 oplevede 13 ud af de 18 rapporterende lande en stigning i forhold til året før (tabel DRD-2, del i).

Mellem 2002 og 2007 voksede antallet af indberettede heroinbeslaglæggelser i **EU** og **Norge** i gennemsnit med ca. 4 % om året. I 2007 blev der indberettet omkring 56 000 beslaglæggelser (sammenlignet med 51 000 beslaglæggelser i 2006), hvoraf det højeste antal fandt sted i **Det Forenede Kongerige** (tabel SZR-7). Selvom den samlede mængde heroin beslaglagt i **EU** og **Norge** faldt efter 2002, steg den fra 8,1 tons i 2006 til 8,8 tons i 2007. I **Tyrkiet**, der er et vigtigt transitland for heroin, der kommer ind i **EU**, blev der i 2007 beslaglagt en rekordhøj mængde på 13,2 tons, sammenlignet med 2,7 tons i 2002 (tabel SZR-8, kapitel 6, tabel 9).

Nye data bekræfter fald i hash, især blandt unge

Omkring 74 millioner europæere (15-64 år) har på et tidspunkt i deres liv prøvet hash, og ca. 22,5 millioner af dem har prøvet hash inden for de seneste 12 måneder. Hash er således stadig det mest almindeligt brugte ulovlige stof i Europa (kapitel 3, tabel 3). Men efter en markant stigning i brugen af hash i 1990'erne og i begyndelsen af dette årti bekræfter nye europæiske data stoffets faldende popularitet, især blandt unge, hvilket underbygger analysen i sidste års beretning.

ESPAD's undersøgelser ⁽²⁾ viser, at tendensen især er særlig tydelig blandt skolebørn (15-16 år). De fleste **vesteuropæiske lande** samt **Kroatien** og **Slovenien** rapporterede om et fald eller stabilisering i livstids hashmisbrug, efter at der i 2003 **ESPAD**-undersøgelsen var meldt om stor udbredelse eller en stigende tendens. I de fleste **central-** og **østeuropæiske** lande ser den stigende tendens før 2003 nu ud til at aftage (kun **Slovakiet** og **Litauen** har rapporteret om en stigning på mere end 3 %). En tredje gruppe lande, hovedsageligt i det **nordlige og sydlige Europa**, skiller sig ud med deres generelt stabile og lave udbredelse af livstids hashmisbrug fra midten til slutningen af 1990'erne og indtil 2007 (kapitel 3, figur 4). Data fra skoleundersøgelser i **USA** og **Australien** tyder også på en faldende tendens (figur EYE-1, del xii).

De foreliggende data peger ligeledes på en stabil eller faldende tendens mellem 2002 og 2007 hash brugt sidste år blandt unge voksne (15-34 år) (figur GPS 4, del ii). Tallene for regelmæssige og intensive hashmisbrugere i Europa er dog mindre opmuntrende. Op til 2,5 % af alle unge europæere bruger hash hver dag, og de udgør dermed en stor befolkningsgruppe, der er udsat for risiko og kan have behov for hjælp. Innovative tiltag, der er målrettet mod denne befolkningsgruppe, omfatter bl.a. internetbaserede narkotikabehandlingsforanstaltninger, for hvilke **EMCDDA** udsendte den første europæiske redegørelse i 2009 ⁽³⁾.

Blandingsbrug øger risikoen og vanskeliggør behandling

I rapporten hedder det, at "blandingsbrugsmønstre er udbredte i Europa i dag, og den kombinerede brug af forskellige stoffer er skyld i eller forværrer de fleste af de problemer, vi står overfor." Sammen med Årsberetningen offentliggøres i dag en særberetning om "Blandingsbrug: mønstre og indsats" (*Polydrug use: patterns and responses*) ⁽⁴⁾. Rapporten indeholder en oversigt over adfærdsmønstre hos skolebørn (15-16 år), unge voksne (15-34 år) og problematiske stofbrugere.

Af de skolebørn (15-16 år) i 22 lande, som blev adspurgt, havde 20 % inden for den sidste måned brugt alkohol sammen med cigaretter, 6 % havde brugt hash sammen med alkohol og/eller cigaretter, mens 1 % havde brugt hash sammen med alkohol og/eller cigaretter samt et andet stof (ecstasy, kokain, amfetaminer, lsd eller heroin). Forskning viser, at blandingsbrug blandt skolebørn kan øge risikoen for giftvirkninger og kroniske helbredsproblemer senere i livet. Strategier rettet mod det miljø, hvor unge bruger stoffer og alkohol (f.eks. håndhævelse af narkotika- og alkohollovgivning, retningslinjer for sikkert natteliv), ser ud til at kunne gøre det mere sikkert at færdes i nattelivet.

Blandt unge voksne (15-34 år) er blandingsbrug symptomatisk for de mere etablerede stofmisbrugsmønstre og kan være forbundet med en øget risiko. Hyppige eller storforbrugere af alkohol i denne aldersgruppe havde mellem to og seks gange større sandsynlighed for at have brugt hash inden for de seneste 12 måneder end den almindelige befolkning og mellem to og ni gange større sandsynlighed for at have brugt kokain i denne periode.

Blandingsbrug er især udbredt hos stofmisbrugere og kan forværre deres allerede vanskelige helbredstilstand, hvilket kan føre til øget risiko og mulighed for alvorlige konsekvenser (f.eks. en dødelig overdosis). En nylig analyse

af data fra 14 lande viste, at over halvdelen (57 %) af dem, der var i behandling, havde problemer med mindst ét stof foruden det primære stof, de var i behandling for. Toksikologiske rapporter, der udarbejdes i forbindelse med en dødelig overdosis (oftest forårsaget af heroin), viser ofte, at der er tale om mere end ét stof, hvilket tyder på, at en stor del af disse dødsfald kan være relateret til blandingsbrug.

Selvom specifikke behandlingstilbud er sjældne, har eksisterende indsatser såsom opioidsstitutionsbehandling og "contingency management" (en slags adfærdsfremmende tiltag) vist positive resultater med hensyn til at reducere brugen af flere stoffer. Håndteringen af blandingsbrug blandt stofmisbrugere er stadig en kompleks opgave, som udgør en udfordring for behandlere ved tildeling af behandling.

Alkohol – en afgørende faktor i Europas stofmisbrugsproblem

"Den samtidige indtagelse af alkohol er en afgørende faktor i Europas stofmisbrugsproblem," hedder det i rapporten, hvori det understreges, at næsten alle former for blandingsbrug omfatter brug af alkohol. Ifølge **ESPAD's** seneste undersøgelse havde 43 % af de adspurgte skoleelever i 2007 deltaget i "alvorlig episodisk druk" (fem drinks eller mere pr. gang) inden for de seneste 30 dage. Stigningen i denne adfærd var især markant blandt piger i undersøgelser foretaget mellem 2003 og 2007, hvor prævalensen steg fra 35 % til 42 %. Overdreven druk går ofte hånd i hånd med stofmisbrug i fritiden, hvilket øger risikoen for negative konsekvenser for unge.

"Personer, der har problemer med et enkelt stof, er efterhånden snarere undtagelsen end reglen," siger **EMCDDA's direktør Wolfgang Götz**. "Europas narkotikaproblem skyldes i stigende grad samtidig brug af forskellige psykoaktive stoffer, både lovlige og ulovlige. Dette har ikke kun flere negative konsekvenser, men kræver også mere af behandlingssystemet, der skal håndtere langt mere komplekse behov. Vores politiske perspektiver er endvidere nødt til at afspejle det faktum, at brug af stoffer sammen med alkohol er blevet en vigtig faktor i de problemer, vi nu står overfor."

Bemærkninger

⁽¹⁾ Blandingsbrug – samtidig eller fortløbende brug af forskellige lovlige og ulovlige stoffer.

⁽²⁾ Europæisk skoleundersøgelserprojekt om alkohol og andre stoffer (ESPAD). Undersøgelserne blev gennemført i 1995, 1999, 2003 og 2007. Se <http://www.emcdda.europa.eu/themes/young-people>

⁽³⁾ Se Insights nr. 10 på <http://www.emcdda.europa.eu/publications/insights>

⁽⁴⁾ Se "Temakapitel" (*Selected issue*) om blandingsbrug. Udvalgte problematikker om "Narkotikalovovertrædelser: strafudmåling og andre resultater" (*Drug offences: sentencing and other outcomes*) offentliggøres også i dag. Begge ledsages af et flersproget resume og findes på engelsk på <http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

De data, der er vist i *Årsberetningen 2009*, vedrører 2007 eller det senest tilgængelige år.

De figurer og tabeller, der henvises til i denne pressemeddelelse, kan findes i 2009 Statistical bulletin:

<http://www.emcdda.europa.eu/stats09>

Oplysninger om alle produkter, pressemeddelelser, tjenesteydelser og arrangementer i forbindelse med *årsberetningen* kan fås på <http://www.emcdda.europa.eu/events/2009/annual-report>

Indsatsen over for narkotikaproblemet

Kapitel 2 i *Årsberetningen* indeholder en oversigt over indsatsen over for narkotikaproblemet i Europa i dag, der omfatter forebyggelse, behandling, skadesreduktion, social integration og håndhævelse af narkotikalovgivningen. De efterfølgende kapitler, der fokuserer på bestemte stoffer, indeholder også særlige afsnit om indsatsmuligheder.